ASPECTS OF THE COLLOCATIONAL STRUCTURE. THE VERB *A LUA* AND THE VERB *TO TAKE*

Anamaria Preda, Vlad Preda
Assoc. Prof., PhD, Lecturer, PhD, University of Craiova

Abstract: The verb a lua and its English correspondent to take function as support verbs in numerous collocations. We have examined and presented their collocational structure, at the same time identifying common aspects as well as specific ones.

Keywords: a lua, to take, collocation, support verb, collocational structure

1.1. Cele două verbe, *a lua* din română și *to take* din engleză, sunt polisemantice. Frecvența ridicată în uzul vorbitorilor celor două limbi este direct proporțională, în mod evident, cu numărul impresionant al colocațiilor acestor verbe (în *MDA* sunt înregistrate 382 de colocații).

1.2. Multe dintre colocațiile verbului *a lua* se comportă locuțional, având disponibilități combinatorii și realizând structuri sintactice aidoma unui verb. De menționat faptul că actanții nu sunt ai verbului *a lua*, ci ai locuțiunii și, tot astfel, rolurile tematice sunt atribuite de locuțiune, nu de verb: *A luat parte la festivitatea de premiere., Luase partea unora împotriva celorlalți., Au luat la cunoștință opiniile exprimate de adversari.*

Și combinațiile de tip locuțional ale lui *to take* au actanți și roluri tematice proprii: *She takes care of me., He took them prisoners., Ben took her out on a date., You don't have to take it for granted., They took us to court last year.*

2.1. Originea primar tranzitivă a verbului *a lua* se manifestă la nivelul structurii celor mai multe dintre colocațiile acestuia. Poziția complementului direct e ocupată de un component nominal, care nu are însă funcția de complement direct. Când combinația dobândește regim global, componentul nominal își pierde capacitatea flexionară și, uneori, semnificația proprie: *a lua act* (**a lua un act, a lua actul*), *a lua parte la ceva* (**a lua partea la ceva, *a lua o parte la ceva*), *a lua foc* (**a lua un foc*), *a lua cuvântul* (**a lua cuvintele*), *a lua sfârșit* (**a lua sfârșitul*)ș.a.

2.2. În română, seria combinațiilor verbului cu substantive (*a lua parte, ~ loc, ~ foc, ~ naștere, ~ exemplu, ~ aspectul / înfățișarea, ~ ființă, ~ naștere, ~ sfârșit, ~ pauză, ~ masa, ~ vacanță, ~ examenul, ~ partea cuiva, ~ cuvântul, ~ aer, ~ altă vorbă, ~ inițiativa, ~ meditații, ~ o notă bună / rea, ~ împrumut, ~ țeapă, ~ lumină* ș.a.) și cu grupuri prepoziționale simple (*a lua la întrebări, ~ în calcul, ~ în considerare, ~ în primire, ~ la bătaie, ~ la cunoștință, ~ în derâdere, ~ în glumă, ~ la ochi, ~ peste picior, ~ prin surprindere, ~ la rost, ~ cu împrumut, ~ pe datorie, ~ la dans / la joc, ~ în gazdă, ~ în seamă* ș.a.)sau complexe (*a-și lua inima în dinți, ~ picioarele la spinare, ~ cu mâinile de cap, ~ pușca la ochi, a i se lua o piatră de pe inimă* ș.a.)este semnificativ mai bogată decât seria de combinații cu adverbe (*a lua aminte, ~ pe sus, ~ cu binișorul / cu binele, ~ la sigur / la fix, ~ cu ușurință, ~ la mișto, ~ în serios, ~ în tragic, ~ pe neașteptate / pe nepusă masă, ~ din scurt pe cineva*).

BDD-V4825 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.25 (2026-11-07 16:04:20 UTC)

În engleză, situația este similară, deoarece numărul de colocații cu substantive îl depășește pe cel al colocațiilor cu adverbe. Pentru acestea din urmă, sunt uzuale: *to take (something) well / badly / hard / kindly / lightly / personally / philosophically / seriously, to take forever.*

2.3. Tot astfel, seria de combinații cu pronume reflexive în acuzativ și dativ (*a se lua la ceartă / la harță, ~ cu vorba, ~ la bătaie, ~ la întrecere, ~ la trântă, ~ cu mâinile de cap, ~ bine cu cineva, ~ de cineva / de ceva, ~ cu cineva, ~ cu una, cu alta, ~ de mână*; *a-și lua rămas bun, ~ tălpășița, ~ câmpii, ~ la revedere / adio, ~ viața, ~ zborul, ~ gândul, ~ nădejdea, ~ nasul la purtare, ~ liber, ~ revanșa, ~ angajamentul, ~ mâna de pe cineva, ~ lumea-n cap, ~ picioarele la spinare, ~ o grijă de pe cap, a nu-și lua ochii de la…* ș.a.) e mai mare decât seria de combinații cu pronume personale în dativ: *a-i lua mințile, ~ piuitul, ~ maul, ~ ochii, ~ auzul / vederea, ~ urma, ~ cuiva pielea, ~ o piatră de pe inimă, ~ fața* ș.a. sau acuzativ (când subiectul denumește stări fiziologice, afective, psihice ș.a.): *a-l lua frica, ~ groaza, ~ plânsul, ~ somnul, ~ amețeala, ~mânia, ~ frigul, ~ foamea, ~ lenea, ~ dorul* ș.a.

3.1. În limba română, există un tipar sintactic extrem de productiv: *a o lua undeva / cumva.* Componentul *o* este considerat pronume personal cu valoare neutră, deoarece, în absența unei surse referențiale, *o* nu intră într-o relație de tip anaforic cu alt nominal. Datorită unei bogate și variate realizări a determinării locative (*la dreapta, la stânga, înainte, înapoi, în sus, în jos, la vale, la deal, spre / către / înspre ceva* sau *cineva, de la cineva, pe undeva* ș.a.), în seria colocațiilor respective, *a o lua* s-a impus cu sensul unui verb de mișcare („a porni, a pleca, a se îndrepta, a merge, a se deplasa, a vira, a urca, a coborî, a fugi"). Existența obligatorie a unui determinant locativ sau a unui determinant modal / instrumental (referitor la „mișcare ") validează semnificația indicată: *Protestatarii* ***au luat-o spre centru.****, La indicator,* ***o ia înspre sat.****,Ei* ***au luat-o în direcții diferite.****,* ***A luat-o în sens invers / pe contrasens.****,* ***Au luat-o către Postăvaru.****, Ne-a spus* ***s-o luăm la dreapta / la stânga.****, Ajungeți la muzeu, dacă* ***o luați*** **(drept)** ***înainte.****,* ***Ia-o pe bulevard !****, Mulți șoferi grăbiți* ***o iau pe șinele*** *de tramvai.,* ***Au luat-o pe cărarea*** *indicată., Are senzația că mașina* ***o ia într-o parte.****, S-au închis ușile și metroul* ***o ia din loc.****, Pământul* ***a luat-o la vale.****, Ca să ajungă la timp,* ***o ia la drum*** *dis-de-dimineață.,* ***O ia înapoi / încolo / pe acolo / prin sat / pe scurtătură.****,*

Au luat-o pe jos / pe picioare.*,* ***Ați luat-o la pas*** *pe Calea Victoriei., În scurt timp, calul* ***a luat-o la trap / în galop.****,De frică****, ați luat-o la fugă / la goană / la picior / la sănătoasa.***

Există în engleză o serie de colocații care au sensul unui verb incoativ: *He took to drinking in bars., She took to gambling at the casinos., We took off from a small landing strip.* Tot astfel, există și colocații cu semnificația unui verb de mișcare: *to take something down to, to take something to, to take something out of, to take something into, to take something (over) to, to take up something from, to take off for, to take off with, She took her daughter for a walk., He took us for a ride., They took us to dinner., She took us to the art museum., We took them to the station., They took their daughter with them., She took them out to a nice restaurant.*

3.2. Contextual, „mișcarea" exprimată de *a o lua cumva / undeva* se poate referi, metaforic, la „aprecierea", respectiv „deprecierea" unor monede, unor dobânzi, a economiei, a prețurilor: *Euro* ***a luat-o razna****, se apropie de 4,7 lei., Leul* ***a luat-o la vale, pe tobogan.****, Leul* ***a luat-o în jos****, răude tot., Dobânzile* ***au luat-o în sus.****, Robor-ul* ***a luat-o aiurea****, ratele așijderea., Prețurile* ***au*** *cam* ***luat-o razna,*** *în preajma sărbătorilor pascale.*

BDD-V4825 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.25 (2026-11-07 16:04:20 UTC)

3.3. Frecvent, în limbaj argotic mai ales, *a o lua cumva* înseamnă „a devia, a se abate de la direcţia indicată” cu referire la devierile comportamentale sau la schimbările, abaterile de la o direcție dată: *Lumea / Internetul / Vremea* ***a luat-o razna.****, Individul* ***a luat-o*** *rău* ***pe arătură.****, Astfel, fetele vor ști ce le așteaptă, dacă* ***o iau pe căi greșite.,*** *Cobzarul* ***a luat-o pe tarla*** *cu armonia., Unul dintre ei* ***o*** *cam* ***luase la măsea / pe ulei.****, A plecat,* ***luând-o pe șapte cărări.***

Tot cu referire la comportamentul cuiva, *a o lua pe urmele cuiva* sau *pe urma cuiva* înseamnă „a imita sau a copia comportamentul cuiva” : *Ianis* ***a luat-o pe urmele tatălui.****, Elisa* ***a luat-o pe urma bunicii*** *și-i ajută pe refugiați.* În alt context, în care substantivul *urmă* e folosit cu sensul propriu („semn concret lăsat de cineva / de ceva undeva”), *a o lua pe urmele* sau *pe urma cuiva*, are semnificația „a urmări pe cineva, a se lua după cineva pentru a-l prinde”: *Polițiștii* ***au luat-o pe urmele / pe urma hoțului.***

3.4. Dacă determinantul modal nu se referă la felul „mișcării”, ci la limba sau felul adresării, *a o lua cumva* are semnificație incoativă „a începe să se adreseze cuiva într-o anumită limbă sau într-un anume fel, a începe să dialogheze / să converseze / să povestească / să vorbească / să țină o cuvântare”: *Când e prins cu ocaua mică,* ***o ia pe englezeşte.****; Brusc,* ***o ia pe un ton ridicat.****, De-aici înainte,* ***o iape ţigăneşte****, înjurându-ne., Bine că* ***n-ați luat-o de la pașopt !****,Fără* ***s-o ia de la Adam și Eva****, realizatorii au început cu analiza pieselor din perioada comunistă.*

3.5. *A o lua* din exemple ca: *a luat-o cu fumatul / cu băutul, ~ cu miloaga / cu milogitul / cu cerşitul, ~ cu jelitul, ~ cu furatul, ~ cu lăudatul, ~ cu sorcovitul / cu uratul / cu colindatul, ~ cu amenințatul, ~ cu bârfitul, ~ cu puricatul* ș.a. trebuie considerat tot un verb incoativ, deoarece indică momentul inițial al acțiunii exprimate, în general, prin substantive postverbale. Același sens incoativ îl are și construcția *a-l lua cu ceva pe cineva : Îl ia cu leșin., O ia cu amețeală., Te-a luat cu o ușoară durere de cap.*

3.6. Un sens frecvent întâlnit, în limbaj argotic este „a lua bătaie, a încasa bătaie, a fi bătut, a fi înfrânt”: *a o lua la moacă, ~ la mufă, ~ pe coajă, ~ pe cocoașă,~ peste bot,~ în freză,~ pe spinare,~ peste cap, ~ peste ochi, ~ peste faţă*. Următorul exemplu ilustrează un fapt cvasigeneralizat în româna actuală, și anume melanjul de registre cult, popular, colocvial: *Individul* ***o luase pe coajă*** *fără ca motivul altercației să fi fost clar.*

În engleză, există echivalentul *to take a beating* care este folosit cu sensul de a pierde un joc sau o competiție la diferență mare: *The team took a beating in last night's game*, și adesea cu sens figurat *Property firms have taken a beating on the stock market.*

3.7. Colocația formată din *a o lua* și adverbul *înainte* sau grupul prepozițional *înaintea* + nominal e polisemantică, cu sensurile „a depăși, a înainta, a întrece, a lăsa în urmă, a devansa, a fura startul, a anticipa”: *Ceasul* ***a luat-o*** *cu cinci minute* ***înainte.****,Tehnologia* ***a luat-o înaintea*** *strategiei și tacticii., Practica* ***a luat-o înaintea*** *teoriei., În unele sondaje, partidul X* ***a luat-o înainte*** *partidului Y., Voiam s-o invit la restaurant, dar ea mi-****a luat-o înainte.***

4.1. Există „perechi” de colocații, cu scheme sintactice diferite și semnificații diferite sau nu: *a lua bătaie de la cineva* vs *a lua la bătaie pe cineva, a lua parte la ceva* vs *a lua partea cuiva, a lua împrumut de la cineva* vs *a lua ceva cu împrumut, a lua la cunoștință ceva* vs *a lua cunoștință de ceva, a lua cuvântul* vs *a-i lua cuiva cuvântul* „a întrerupe pe cineva să vorbească”, *a lua exemplu de la cineva* vs *a lua de exemplu* (*ceva* sau *pe cineva*), *a lua aspectul cuiva* sau *a ceva* vs *a lua aspect de ceva / a lua aspect* (+adjective: *penal*), *a lua*

BDD-V4825 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.25 (2026-11-07 16:04:20 UTC)

înapoi ceva vs *a o lua înapoi* „a se întoarce din drum", *a-l lua ameţeala* vs *a-l lua cu ameţeală, a-l lua tusea / strănutatul* vs *a-l lua cu tusea / cu strănutatul*

În engleză, există o schemă sintactică specifică, compusă din *to take* + *somebody's* + regent nominal: *take somebody's point, take somebody's breath away, take somebody's time, take somebody's place, take somebody's suggestion, take somebody's temperature.*

4.2. Există combinaţii în care substantivul colocant e la singular nearticulat: *a lua parte, ~ curaj, ~ avânt, ~ viteză, ~ în discuţie, ~ cu chirie, ~ în arendă, ~ în primire* ş.a., la singular articulat definit: *~ partea (cuiva), ~ prânzul / cina, ~ obiceiul, ~ tensiunea / pulsul* ş.a., la plural nearticulat: *~ la întrebări, ~ meditaţii, ~ de urechi, ~ la palme* ş.a., la plural articulat definit: *a lua frâiele, a se lua în colţi, ~ cu mâinile de cap, a-şi lua câmpii, ~ picioarele la spinare, a-i lua ochii* ş.a.

În engleză, substantivele colocante apar, de regulă, la singular, cu articol nedefinit *take a bend/fence/corner, ~ a bite, ~ a booking/reservation, ~ a bow, ~ a break, ~ a call, ~ a chance, ~ a claim, ~ a class/course /an exam/ a test, ~ a complaint, ~ a hike, ~ a holiday, ~ a lesson, ~ a look, ~ a loss, ~ a message, ~ a minute, ~ a nap, ~ a number, ~ an opportunity, ~ a photo/ a photograph, ~ a picture, ~ a rain check, ~ a rest, ~ a risk, ~ a seat, ~ a shower, ~ a step, ~ a survey, ~ a taxi/bus/train/plane, ~ a trip, ~ a vacation, ~ a walk, ~ a while/moment*. Acestea pot apărea şi cu formă de plural fără articol: *take an application*, cf *take applicatios*, *take a lesson*, cf *take lessons.*

Există cazuri când *to take* apare cu substantive la singular cu sens generic: *to take action, to take business, to take cover, to take effect, to take time*, cu substantive defective de plural: *to take advice, to take exercise, to take notice.* În combinaţie cu verbul *to take*, anumite substantive se rigidizează cu formă de plural sau de singular: *take measures* vs **to take measure, to take ages* vs **to take age, to take notes, to take bids, to take drugs, to take turns, to take heart* vs **to take hearts, to take time* vs ** to take times.*

În anumite colocaţii, verbul *to take* se foloseşte cu substantive la singular, articulate definit, unele dintre acestea aparţinând registrului informal şi având statut de expresie: *take the lead, take the credit, take the blame, take the cake, take the biscuit, take the heat, take the stand, take the mickey*.

4.3. Există locuţiuni verbale prepoziţionale: *a lua parte la ceva, a-şi lua mâna de pe cineva, a lua act de ceva, a nu-şi lua ochii de la cineva / ceva, a lua aminte la cineva / la ceva, a se lua bine cu cineva / cu ceva* ş.a. Există însă şi două colocaţii formate din verbul *a se lua* şi un grup prepoziţional cu statut obligatoriu, având constituenţii: *de* sau *după* şi un nominal: *a se lua de cineva / de ceva, a se lua după cineva / după ceva*

Cât priveşte complementul prepoziţional cerut de colocaţii cu *to take*, acesta poate fi exprimat: *Mothers take care of their children, Fathers take part in the upbringing of their children,Investors can take comfort from the fact that the World Bank is underwriting the shares.* sau nu: *She wanted to take part, but she was too ill. Take care not to fall asleep while driving. The communists took power in 1948.*

4.4. Există colocaţii cu reflexiv obligatoriu: *a nu-şi lua ochii de la cineva / de la ceva, a-şi lua gândul de la cineva / de la ceva, a-şi lua nasul la purtare, a-şi lua zborul, a-şi lua nădejdea, a-şi lua inima în dinţi, a-şi lua lumea-n cap, a-şi lua tălpăşiţa*; *a se lua cu mâinile de cap, a se lua la întrecere, a se lua la harţă*

4.5. Un caz special îl reprezintă gerunziul *luând în consideraţie / considerare / consideraţiune* (*faptul) că*, care, alături de gerunziile altor locuţiuni verbale: *având în vedere*

BDD-V4825 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.25 (2026-11-07 16:04:20 UTC)

(faptul) că, ținând cont (de faptul) că, ținând seama (de faptul) că, dat fiind (faptul) că, sunt în proces de locuționalizare.

Echivalentul englez al locuțiunii *luînd în coniderare/considerație (faptul că)…* este *taking into consideration (the fact that)*. Ca și în română, acesta are sinonime: *taking into account, considering (that), keeping in mind (that).*

4.6. În limba română, dicționarele înregistrează majoritatea colocațiilor verbului *a lua* ca expresii, cu toate că statutul unora dintre acestea este de locuțiuni verbale. În engleză, unele dintre colocațiile verbului *to take* sunt considerate expresii: *take to one's heels (*a fugi*), take the law into one's own hands (*a lua legea în propriile mâini*), take something lying down (*a accepta ceva fără a protesta*), take something by storm (*a avea un scucces răsunător), *take somebody under one's wing (*a lua pe cineva sub aripa sa*), take a hammering* (a fi forțat să accepți înfrângerea), *I take your point/point taken* (accept opinia ta), *take somebody's word for it/take it from somebody* (a accepta că cineva spune adevărul), *take it as read/given* (a lua drept sigur), *take something in hand*(a se apuca de o sarcină), *to take up arms (*a ridica armele*), to take the bull by the horns (*a lua taurul de coarne*), take five/ten(*a lua o pauză scurtă*).*

4.7. Limba engleză dispune de multe *phrasal verbs*. Pentru verbul *to take*, dicționarele consemnează următoarele „verbe frazale": *take somebody aback, take after somebody, take against somebody, take something apart, take somebody apart, take something away, take something back, take somebody back, take somebody down, take something down, take something from somebody, take something in, take somebody in, take something off, take off, take somebody off, take something on, take on something, take somebody on, take something out, take somebody out, take it out of somebody, take somebody out of himself/herself, take something out on somebody, take (something) over, take somebody round (something/somewhere), take somebody through something, take to somebody, take to something, take to somewhere, take something up, take somebody up on something, take up with somebody*.

5. CONCLUZII

Am supus analizei un inventar al colocațiilor verbului *a lua*, respectiv al corespondentului său din engleză, *to take.*

Am constatat existența unui număr mare de combinații în uzul actual al celor două limbi. În cele mai multe cazuri, putem vorbi de încheierea procesului de locuționalizare (*a lua parte, a lua cuvântul, a lua aminte, a o lua la fugă, a o lua la picior*; engl. *to take a break, to take time, to take notes*).

Cea mai frecventă structură colocațională a celor două verbe are doi formanți: verbul-suport și formantul nominal. Un tipar sintactic specific limbii române este *a o lua* cu determinanți locativi, modali sau instrumentali, având, de cele mai multe ori, sens incoativ.

Un tipar specific limbii engleze îl constituie „phrasal verbs": *to take after, to take against, take on* căruia îi corespunde, în limba română, tiparul cu formant - grup prepoziţional: *a se lua după cineva, a se lua de ceva, a lua la rost, a lua pe urma / pe urmele cuiva, a lua în discuție* ș.a.

Înregistrarea acestor colocaţii în dicţionarele explicative, în dicţionarele sintactice şi normative ale limbii române (engleza dispune de foarte multe dicționare de colocații) va actualiza definirea şi ilustrarea verbului *a lua*, va adăuga norme de funcţionare, corectând astfel o utilizare greşită.

BIBLIOGRAPHY

BDD-V4825 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.25 (2026-11-07 16:04:20 UTC)

Oxford Collocations Dictionary for Students of English, Oxford, Oxford University Press, 2003

The BBI Combinatory Dictionary of English: Your Guide to Collocations and Grammar, 3rd edition,Amsterdam/Philadelphia, John Benjamins Publishing Company, 2010

Dicționar explicativ al limbii române (*DEX*), ediția a II-a revăzută și adăugită, București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2016.

Dicționar al limbii române (*DLR*), București, Editura Academiei Române, 1913-2010.

Micul Dicționar Academic (*MDA*), ediția a II-a, București, Academia Română, Editura Univers Enciclopedic, 2010.

Guțu Romalo, Valeria (coord.), *Gramatica limbii române* (*GALR*), vol. I *Cuvântul* și vol. II *Enunțul,* București, Editura academiei Române, 2008.

Huddleston, Rodney, Pullum, Geoffrey K., *The Cambridge Grammar of the English Language*, Cambridge, Cambridge University Press, 2002.

Pană Dindelegan, Gabriela(coord.), *Gramatica de bază a limbii române* (*GBLR*), ediția a II-a, București, Editura Univers Enciclopedic Gold, 2016.

Preda, Anamaria, Preda, Vlad, *Conceptul de colocaţie,* Analele Universităţii din Craiova. Seria Ştiinţe Filologice. Limbi străine aplicate, anul I, nr. 1-2, 2005 (coautori).

Preda, Anamaria, Preda, Vlad, *Echivalente englezești ale colocațiilor românești,* în „Limba română. Ipostaze ale variației lingvistice", București, Editura Universității din București, 2010.

Preda, Anamaria, *Locuţiuni verbale prepoziţionale,* în „Limba română: variaţie sincronică, variaţie diacronică", Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, 2013 (coautor).

Preda, Anamaria, *Observaţii asupra colocaţiilor verbului a da,* în „Limba română. Diacronie şi sincronie în studiul limbii române", Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, 2014 (coautor).

Preda, Vlad, *Prepoziția și cliticul reflexiv – formanți verbali*, în vol. „Gramatică. Istoria limbii române, filologie, dialectologie", Bucureşti, Editura Universităţii din Bucureşti, 2015 (autor).

Preda, Vlad, *Dicționar român-englez de construcții verbale prepoziționale*, Craiova, Fundația Editura Scrisul Românesc, 2015(autor).

BDD-V4825 © 2019 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.25 (2026-11-07 16:04:20 UTC)